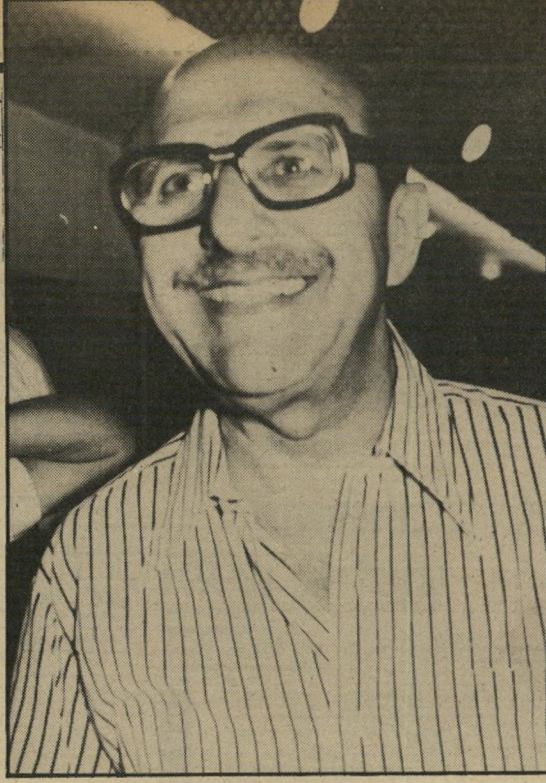

ראש־שב"כ הרמ"ן

איש־שב"כ גינוסר (ליד אריאל שרון)

ראש־שב"כ אחיטוב

כל שופט, תובע ופוליטיקאי היה מוכרח להגיע לאותה המסקנה, אלמלא עצם את עיניו בהחלטה נחושה.)
אנשי השב"כ היו מוכנים בתחילת ההסתפק בהסכמה האילמת של השופטים והפוליטיקאים. הם פיתחו לעצמם אידיאולוגיה משלהם, שאמרה: אסור לשקר בתוך השב"כ, אך חובה היא לשקר בחוץ, ובייחוד בבתי־הדין, כי השופטים עצמם רוצים בכך.
 כפי שאמר לי איש־שב"כ בכיר לשעבר: "אין מנוס מן השיטות האלה. זוהי עבודה מלוכלכת, אבל מישוה מוכרח לעשות אותה. אנחנו, אנשי השב"כ, מוכנים לקבל על עצמנו את העול הזה. איננו מצפים לתודה ולהכרה."
 הוא הוסיף דבר חשוב: "איננו רוצים שפעולתנו תהיה חוקית, מפני שאיננו רוצים שיהיו חוקים כאלה במדינת־ישראל. מוטב להשאיר את המצב כמות שהוא, ולהניח לנו לפעול בשקט מחוץ לחוק. כי כל חקיקה שתיתן הכשר לפעילות זו תמיט חרפה על המדינה."
 ועדת־לנרודי היתה מודעת להלוך־רוח זה, ואף מזכירה אותו בר"ח שלה. היא פסלה אותו מכל וכל,

הוועדה מנסה להוכיח, בעזרת ציטוט פשטני של מי שפוט אחר מהחלטות המושב האחרון של המועצה הלאומית הפלסטינית, כי מטרה זו לא השתנתה. (כל מומחה מתחיל היה יכול להסביר לוועדה שחל בינתיים שינוי מכריע. המועצה הלאומית הפלסטינית מסכימה כיום לחלוקת הארץ. בצד המאבק המזויין מכירה המועצה עתה גם, במאבק הפוליטי. מטרתה של חלק גדול של התנועה הלאומית הפלסטינית היא כיום להגיע להקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, אם אפשר כדרכי־שלום. על כך העיד המומחה של השב"כ עצמו במישפטי־המיפגשים ברמלה.)
 "המתבלים" הם, בעיני הוועדה, פושעים, שמטרתם היא להרוס את המדינה ולהרוג יהודים, ובעיקר נשים וילדים. כלפי אנשים כאלה מותר להשתמש בשיטות שאסור להשתמש בהן כלפי פושעים פוליטיים, רוצחי־זקנות, אנשים וסוחרי־סמים. לאלה עומדות זכויות־האדם הבסיסיות, אשר ישראל, כמדינה ליברלית והומאנית, דוגלת בהן. לא כן ל"מתבלים".
 הוועדה קובעת שיש לסלוח לאנשי השב"כ את שיטות־החקירה וערויות־השקר, מפני שפעלו מתוך מניעים טהורים, והאמינו שהם משרתים את עמם. ופועלים מתוך אותם המניעים עצמם.
 נדמה לי שהעיוות במסקנות נובע מן העיוות היסודי הזה של התפיסה הפוליטית.

● מילחמה דו־צדדית

מי שרוצה לטפל בכעיה זו ברצינות — תהיה מסקנתו המעשית כאשר תהיה — חייב לראות את הרקע הפוליטי כאשורו.

וזהו הרקע:
מזה עשרות בשנים נטושה מילחמה בין היישוב היהודי ובין היישוב הערבי בארץ.

במהלך המילחמה הזאת הקימו היהודים את מדינת־ישראל, ולאחר מכן כבשו את שאר חלקי הארץ. העם הערבי־הפלסטיני נותר בלי מדינה. חלקו מפורז בעולם, חלקו חי תחת כיבוש ישראל בשטחים המוחזקים על־ידי צה"ל.

המילחמה נמשכת מפני שמטרת־המינומם של רוב הפלסטינים (מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה) נוגדת את הקונצנזוס של רוב הישראלים (לא שיבה לגבולות 1967, לא מדינה פלסטינית, לא שינוי המעמד של ירושלים).

הצד הפלסטיני מנהל את מאבקו בשיטות שונות, וביניהן פיגועים בישראלים, חיילים ואזרחים, וגם נשים וטף. בעיני ישראל, אלה הן פעולות־טרור. בעיני הפלסטינים (ובעיני חלק גדול של העולם) אלה הן פעולות לגיטימיות של אוכלוסיה כבושה.

הצד הישראלי מנהל את מאבקו על־ידי פגיעה באיגונים הפלסטיניים ברכים צבאיות (שגם הן פוגעות בנשים וטף), מניעת התארגנות פוליטית בשטחים הכבושים, דיכוי מהומות והפגנות בכוח הנשק, לכידת חשודים, חקירתם וכליאתם.

זוהי מילחמה מתמשכת, ושום סוף לה אינו נראה בעין.
 זהו מאבק היסטורי. תיאורו כפעולה "לשמירה על הסדר", ותיאור הלוחמים הפלסטינים כפושעים צמאי־דם, הוא שטטני עד להחריד. זהו תיאור כוזב, המוביל בהכרח לפיתרונות כוזבים.

● הדילמה הנוראה

לאשר כי מאבק כזה יוצר דילמות ממאירות. אנשי השב"כ צודקים כאשר הם טוענים כי אין כוחם להשיג ברכים כשרות את המידע הדרוש לסיכול פיגועים. חברי המחתרות הפלסטיניות הם כרוכם צעירים בעלי תודעה לאומית ומוטיוציה גבוהה, ואין להניח שניתן לשכנעם להלשין על עצמם ועל חבריהם, כפי שזה ניתן לגבי פושעים פוליטיים.

הדילמה היא, על כן: האם לשמור על שיטות־החקירה אנושיות וכשרות, גם במחיר של אי־מינועת פיגועים ואי־הרשעת החשודים, או להשתמש בשיטות אכזריות יותר, במידה הדרושה להשגת המטרה.*

עם הדילמה הזאת נדרשה הוועדה להתמודד. אין לקבל את מסקנותיה.

השיטה שהיתה מקובלת עד כה היתה עצימת־העיניים. הכל העמידו פנים כאילו הבעיה אינה קיימת. לפני השופטים הובאו אלפי אנשים, אשר כולם הורו באורח־פלא במעשים המיוחסים להם. השופטים לא שאלו את עצמם איך הושגו הודאות מופלאות אלה. הם לא רצו לדעת. כאשר טענו הנאשמים כי עונו, "האמינו" השופטים להוקרי־השב"כ, שהכחישו.

השופטים לא ידעו את האמת, מפני שלא רצו לדעת. אילו רצו השופטים, השוטרים, התובעים והפוליטיקאים לדעת את האמת, היו מגיעים בעצמם למסקנה המתבקשת.

(אני יכול רק להעיד על עצמי. בשנים הראשונות של הכיבוש, כשהייתי חבר־כנסת, הובאו לפני כמה מיקרים של אסירים שטענו כי עונו. חקרת ומצאתי שהטענות המסוימות האלה לא היו נכונות, או שהיו מוגזמות ביותר. לאחר מכן האמנתי לאנשי השב"כ שטענו שיש להם שיטות מחוכמות, פסיכולוגיות בלבד, המשכנעות את הנחקרים להודות. אולם בהדרגה הגיעו לאוזני טענות כה רבות על עינויים גופניים, והטענות האלה יצרו תמונה כה אחידה, עד כי לא היה כל מנוס מן המסקנה כי שיטות כאלה — המיוחסות לעיל לבריטים באירלנד — אכן קיימות אצלנו והפכו לנורמה כללית.)

קובן נסימ

בעיקר מפני שהוא מכריח את אנשי־השב"כ לשקר בבתי־הדין, ואת החטא הזה אין הוועדה מוכנה לסבול.

לכן הלכה הוועדה בדרך הפוכה: היא מציעה להכשיר את שיטות־החקירה הפסולות, בצורה מבוקרת, כך שאנשי־השב"כ לא יצטרכו עוד לשקר בבתי־הדין.

● "חתרנות מדינית"

תוך כדי הרצאת הדברים קרה לוועדה דבר, שהוא אפייני לגישתה. כראשית הדברים מדובר רק על פח"ע (פעולה חבלנית עוינת, בסלנג הביטחוני). נאמר כי שיטות־החקירה הפסולות — "לחץ גופני ונפשי" — ררושות כדי להציל חיי־אדם.

אולם בהמשך הדברים, כאילו בלי משים, הופיעה לצד פח"ע גם "חתרנות מדינית". כלומר: השמעת ריעות וניהול תעמולה פוליטית ברוח אש"ף. מכיוון שאש"ף אינו אלא שם־נרדף לתנועה הלאומית הפלסטינית, 99% מתושבי השטחים הכבושים רואים בו את נציגותם והנהגתם, פירוש הדבר הוא כי כל התנגדות מילולית לכיבוש היא בגדר "חתרנות".

נעשה כאן תרגיל הגיוני (בלתי־מודע, אני מניח) כלהלן: איש"ף רוצה להשמיד את ישראל. לכן הזדהות עם איש"ף פירושה חתימה להשמדת ישראל. כדי להציל את המדינה, מותר להפעיל שיטות־חקירה אלימות נגד מי שמטוף לדיעות כאלה.